

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2018
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Διδαγμένο κείμενο

Ηθικά Νικομάχεια (Ενότητα 9-10)

Οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρωθεν οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὗ ἕνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἔστι τῆς ἀρετῆς. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἔστιν, ἐν οἷς ἡ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ψέγεται καὶ ἡ ἔλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἀμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἔστιν ἡ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γὰρ οὖσα τοῦ μέσου.

Ἔτι τὸ μὲν ἀμαρτάνειν πολλαχῶς ἔστιν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπείρου, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι εἵκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου), τὸ δὲ κατορθοῦν μοναχῶς (διὸ καὶ τὸ μὲν ῥάδιον τὸ δὲ χαλεπὸν, ῥάδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν)· καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἡ μεσότης·

ἐσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.

Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν. Μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ καθ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῶν τὰς μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἐν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὐρίσκειν καὶ αἰρεῖσθαι.

A1. Να μεταφράσετε το χωρίο «Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις... χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν)»

(Μονάδες 10)

B1. Να αναφέρετε το διαχωρισμὸ τῆς ψυχῆς σύμφωνα με τον Αριστοτέλη.

(Μονάδες 10)

B2. Στην ενότητα αὐτή ο Αριστοτέλης διευκρινίζει τις σκέψεις του που διατύπωσε πιο πάνω, κυρίως στην τελευταία περίοδο τῆς προηγούμενης ενότητας «λέγω δὲ τὴν

ἠθικὴν· αὕτη γάρ ἐστι περὶ πάθη καὶ πράξεις, ἐν δὲ τούτοις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον». Ποιον τρόπο ἀνάλυσης χρησιμοποιεῖ ὁ φιλόσοφος γιὰ νὰ δώσει τις διευκρινίσεις ποὺ θεωρεῖ ἀναγκαῖες;

(Μονάδες 10)

B3. Ποια σημασία ἔχει ἡ προαίρεση καὶ εἰδικὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀρετὴ χαρακτηρίζεται ὡς ἕξις προαιρετικὴ;

(Μονάδες 10)

B4. «φρόνιμος, τοῦ δέοντος»: Τὸ περιεχόμενον τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν δὲν εἶναι πάντοτε ὀριστικὰ καὶ ἐφάπαξ καθορισμένο. Νὰ ἐξηγήσετε σύμφωνα καὶ με ὅσα συζητήσατε στὴν προηγούμενη ἐνότητα, ποῖος ὀρίζει τὸ περιεχόμενό τους καὶ ποια εἶναι τὰ ὅρια τοῦ υποκειμενικοῦ καὶ τοῦ ἀντικειμενικοῦ σ' αὐτές τις ἐννοίες.

(Μονάδες 10)

B5. Εἰκασία, ραδιουργία, εὐπαθής, μεσόγειος, προορισμός, λιποψυχῶ, ἀφορίζω, σχέση, ἐφεύρεση, ἐμπρακτος. Με ποιες λέξεις τοῦ κειμένου ἔχουν ἐτυμολογικὴ συγγένεια;

(Μονάδες 10)

Αδίδακτο Κείμενο
Ισοκράτους Αεροπαγντικός 14-15

ἔστι γὰρ ψυχὴ πόλεως οὐδὲν ἕτερον ἢ πολιτεία, τοσαύτην ἔχουσα δύναμιν ὅσην περ ἐν σώματι φρόνησις. αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ βουλευομένη περὶ ἀπάντων, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ διαφυλάττουσα, τὰς δὲ συμφορὰς διαφεύγουσα. ταύτη καὶ τοὺς νόμους καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς ἰδιώτας ἀναγκαῖόν ἐστιν ὁμοιοῦσθαι, καὶ πράττειν οὕτως ἐκάστους οἷαν περ ἂν ταύτην ἔχωσιν. ἥς ἡμεῖς διεφθαρμένης οὐδὲν φροντίζομεν, οὐδὲ σκοποῦμεν ὅπως ἐπανορθώσομεν αὐτήν· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἐργαστηρίων καθίζοντες κατηγοροῦμεν τῶν καθεστῶτων, καὶ λέγομεν ὡς οὐδέποτ' ἐν δημοκρατίᾳ κάκιον ἐπολιτεύθημεν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς διανοίαις αἷς ἔχομεν μᾶλλον αὐτήν ἀγαπῶμεν τῆς ὑπὸ τῶν προγόνων καταλειφθείσης. ὑπὲρ ἧς ἐγὼ καὶ τοὺς λόγους μέλλω ποιεῖσθαι καὶ τὴν πρόσοδον ἀπεγραψάμην.

Ισοκράτους / Αεροπαγντικός 14-15

Γ1. Να μεταφράσετε το παραπάνω κείμενο.

(Μονάδες 20)

Γ2. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

διαφεύγουσα: β' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού οριστικής μέλλοντα

σκοποῦμεν: μετοχή παρακειμένου μέσης φωνής στο αρσενικό γένος ονομαστική ενικού αριθμού

ἐπανορθώσομεν: γ' ενικό πρόσωπο παρατατικού της ίδιας φωνής

ἐπολιτεύθημεν: υπερσυντέλικος στο ίδιο πρόσωπο, στον ίδιο αριθμό και την ίδια φωνή

καταλειφθείσης: γ' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού υπερσυντελικού στην ίδια φωνή.

(Μονάδες 5)

Γ2. β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

πολιτεία: γενική πληθυντικού

τοὺς ῥήτορας: δοτική πληθυντικού

κάκιον: ο αντίστοιχος τύπος στον υπερθετικό βαθμό

αἷς: γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος

τὴν πρόσοδον: ονομαστική πληθυντικού

(Μονάδες 5)

Γ3. α. ἤς ἡμεῖς διεφθαρμένης οὐδὲν φροντίζομεν: να αναγνωρίσετε την παραπάνω πρόταση.

(Μονάδες 5)

Γ3. β. τὰ ἀγαθὰ, ταύτη, τοὺς ῥήτορας, αἷς, ὑπὸ τῶν προγόνων: Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις προηγούμενες λέξεις.

(Μονάδες 5)

Γιώργος Σαριδάκης

Φιλολόγος

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΔΡΑΚΟΝ